

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد علوم و تحقیقات آذربایجان غربی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری (M.A)

موضوع:

ارزیابی تأثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر برنامه ریزی مالیاتی در شرکت
های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

استاد راهنما: جناب آقای دکتر عسگر پاک مرام
استاد مشاور: جناب آقای دکتر سعید جبارزاده کنگرلویی

نگارش: ندا منصوری

سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۲

اجرای این پایان نامه مورد حمایت مالی سازمان بنادر و دریانوردی قرار گرفته است و سازمان به عنوان تنها مرجع حاکمیتی کشور در امور بندری، دریایی و کشتی رانی بازرگانی به منظور ایفای نقش مرجعیت دانشی خود و در راستای تحقق راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور مبنی بر "حمایت از توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و تسهیل انتقال و انتشار دانش و سامان‌دهی علمی" از طریق "استانداردسازی و اصلاح فرایندهای تولید، ثبت، داوری و سنجش و ایجاد بانک‌های اطلاعاتی یکپارچه برای نشریات، اختراعات و اکتشافات پژوهشگران"، اقدام به ارایه این اثر در سایت SID می‌نماید.

چکیده

هدف این پژوهش ارزیابی تأثیر ساز و کارهای حاکمیت شرکتی بر برنامه‌ریزی مالیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. برای دستیابی به اهداف پژوهش تعداد ۸۹ شرکت در طی دوره ۹ ساله از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش مدلی رگرسیون چند متغیره مورد استفاده قرار گرفته است که در این مدل استقلال هیأت مدیره، سرمایه‌گذاران نهادی، اندازه هیأت مدیره، دانش مالی هیأت مدیره و تفکیک مدیرعامل از رئیس یا نائب رئیس هیأت مدیره، نفوذ دولت در هیأت مدیره شرکت به عنوان متغیر مستقل و اندازه شرکت، اهرم مالی، بازده دارایی‌ها و میزان سرمایه‌گذاری به عنوان متغیر کنترلی و برنامه‌ریزی مالیاتی به عنوان متغیر وابسته ارائه شده است. جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیون چند متغیره با بکارگیری نرم افزار SPSS استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین اندازه هیأت مدیره، دانش مالی هیأت مدیره، دوگانگی نقش مدیرعامل و رئیس یا نایب رئیس هیأت مدیره، استقلال هیأت مدیره، بازده دارایی‌ها، میزان سرمایه‌گذاری، نفوذ دولت در هیأت مدیره و برنامه‌ریزی مالیاتی رابطه معنی‌داری وجود ندارد، بین اهرم مالی شرکت، اندازه شرکت، سرمایه‌گذاران نهادی و برنامه‌ریزی مالیاتی رابطه معنی‌داری وجود دارد.

کلمات کلیدی: حاکمیت شرکتی، برنامه‌ریزی مالیاتی

فهرست

۱	فصل اول کلیات پژوهش
۲	۱-۱. مقدمه
۳	۲-۱. تشریح و بیان موضوع (بیان مسأله)
۶	۳-۱. اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۸	۴-۱. تعریف عملیاتی متغیرها و واژه های پژوهش
۱۰	۵-۱. فرضیه های تحقیق
۱۱	۶-۱. اهداف تحقیق
۱۱	۷-۱. روش تحقیق
۱۲	۸-۱. قلمرو تحقیق
۱۲	۹-۱. جامعه و نمونه آماری
۱۳	۱۰-۱. روش گردآوری اطلاعات
۱۳	۱۱-۱. روش و ابزار تحلیل داده ها
۱۳	۱۲-۱. ساختار کلی تحقیق
۱۴	۱۳-۱. خلاصه فصل
۱۵	فصل دوم مبانی نظری و پیشینه ی پژوهش
۱۵	۱-۲. مقدمه
۱۷	۲-۲. مفهوم حاکمیت شرکتی

۲۰	۳-۲. نظام های حاکمیت شرکتی
۲۱	۱-۳-۲. نظام های درون سازمانی
۲۲	۲-۳-۲. نظام های برون سازمانی
۲۳	۴-۲. نظریه‌های نظام حاکمیت شرکتی
۲۳	۱-۴-۲. نظریه‌ی نمایندگی
۲۳	۲-۴-۲. نظریه‌ی هزینه‌ی معاملات
۲۴	۳-۴-۲. نظریه‌ی ذینفعان
۲۵	۵-۲. اصول حاکمیت شرکتی
۲۸	۶-۲. اهمیت حاکمیت شرکتی
۳۱	۷-۲. چارچوب نظری حاکمیت شرکتی
۳۱	۱-۷-۲. مدل مالی
۳۲	۲-۷-۲. مدل مباشرتی
۳۳	۳-۷-۲. مدل تئوری ذینفع
۳۴	۴-۷-۲. مدل سیاسی
۳۴	۸-۲. نقش هیئت مدیره در حاکمیت شرکتی
۳۵	۹-۲. نقش مدیران غیرموظف (غیر اجرایی) در حاکمیت شرکتی
۳۷	۱۰-۲. شفافیت و کیفیت اطلاعات مالی در حاکمیت شرکتی
۳۸	۱۱-۲. کیفیت اطلاعات مالی
۳۹	۱۲-۲. نقش حرفه حسابداری در حاکمیت شرکتی
۴۱	۱۳-۲. استقلال اعضای هیأت مدیره
۴۲	۱۴-۲. سرمایه گذاران نهادی
۴۳	۱-۱۴-۲. اهمیت سهامداران نهادی در حاکمیت شرکتی
۴۴	۲-۱۴-۲. سهامداران نهادی و ترکیب سهامداران
۴۵	۳-۱۴-۲. سهامداران نهادی و گزارش کادبری
۴۶	۱۵-۲. نقش سهامداران عمده در راهبری شرکتی
۴۸	۱۶-۲. تعداد اعضا (اندازه) هیات مدیره
۴۸	۱۷-۲. نقش هیات مدیره در اصول راهبری شرکت
۵۲	۱۸-۲. تفکیک وظایف رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل
۵۴	۱۹-۲. تعریف و اهمیت مالیات
۵۶	۲۰-۲. نظریه های مالیات
۵۷	۲۱-۲. اصول چهارگانه مالیات بندی آدام اسمیت

۵۸	.....	۲۲-۲. ضرایب مالیاتی
۵۸	.....	۲۲-۲-۱. گذری بر کتابچه ضرایب مالیات بر عملکرد
۶۰	.....	۲۳-۲. قرائن مالیاتی
۶۱	.....	۲۴-۲. نسبت مالیاتی
۶۲	.....	۲۵-۲. پایه مالیاتی
۶۲	.....	۲۶-۲. نرخ مالیاتی و انواع آن
۶۳	.....	۲۷-۲. امتیازات مالیاتی
۶۳	.....	۲۸-۲. اصول مالیات ها (شرایط برقراری مالیات)
۶۶	.....	۲۹-۲. سال مالیاتی
۶۷	.....	۳۰-۲. کارایی و عدالت مالیاتی
۶۷	.....	۳۰-۲-۱. کارایی
۶۷	.....	۳۰-۲-۲. عدالت مالیاتی
۶۸	.....	۳۱-۲. مالیات بر شرکت ها
۶۸	.....	۳۲-۲. عوامل تشخیص مالیات
۶۹	.....	۳۳-۲. موارد تشخیص علی الرأس درآمدهای مشمول مالیات
۷۰	.....	۳۴-۲. اهداف سیاست های مالیاتی
۷۱	.....	۳۵-۲. مشکلات و ریشه ها در نظام مالیاتی
۷۲	.....	۳۶-۲. برنامه ریزی مالیاتی
۷۳	.....	۳۷-۲. سابقه تحقیقات و مطالعات انجام گرفته
۷۳	.....	۳۷-۲-۱. تحقیقات داخلی
۷۷	.....	۳۷-۲-۲. تحقیقات خارجی
۸۰	.....	۳۸-۲. حاکمیت شرکتی و برنامه ریزی مالیاتی
۸۴	.....	۳۹-۲. نتیجه گیری و ارائه مدل مفهومی پژوهش
۸۷	.....	۴۰-۲. خلاصه فصل
۸۷	.....	فصل سوم
۸۸	.....	روش شناسی پژوهش
۸۸	.....	۳-۱. مقدمه
۸۹	.....	۳-۲. روش پژوهش
۹۰	.....	۳-۳. روش گردآوری اطلاعات و داده های پژوهش
۹۰	.....	۳-۴. ابزار گردآوری و تحلیل اطلاعات
۹۰	.....	۳-۵. قلمرو تحقیق

۹۱	۶-۳. فرضیه‌های تحقیق .....
۹۱	۷-۳. جامعه و نمونه آماری .....
۹۲	۸-۳. نحوه اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش .....
۹۲	۱-۸-۳. متغیرهای مستقل .....
۹۳	۲-۸-۳. متغیرهای کنترلی .....
۹۳	۴-۸-۳. متغیر وابسته .....
۹۴	۵-۸-۳. متغیرهای مورد بررسی در قالب یک مدل مفهومی و شرح چگونگی بررسی و اندازه‌گیری متغیرها: .....
۹۷	۹-۳. روش آزمون فرضیه‌ها .....
۹۷	۱-۹-۳. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) .....
۹۷	۲-۹-۳. آزمون همبستگی .....
۹۹	۱۰-۳. خلاصه فصل .....
۱۰۰	فصل چهارم .....
۱۰۰	تحلیل داده‌های پژوهش .....
۱۰۰	۱-۴. مقدمه .....
۱۰۱	۲-۴. آمار توصیفی .....
۱۰۴	۳-۴. توصیف همبستگی بین متغیرها .....
۱۰۶	۴-۴. آمار استنباطی .....
۱۰۶	۱-۴-۴. آزمون نرمال بودن داده‌ها .....
۱۰۹	۱-۵-۴. نتایج آزمون فرضیه‌ی اصلی اول .....
۱۱۱	۳-۵-۴. نتایج آزمون فرضیه‌ی اصلی سوم .....
۱۱۲	۴-۵-۴. نتایج آزمون فرضیه‌ی اصلی چهارم .....
۱۱۳	۵-۵-۴. نتایج آزمون فرضیه‌ی اصلی پنجم .....
۱۱۴	۶-۵-۴. نتایج آزمون فرضیه‌ی اصلی ششم .....
۱۱۷	۶-۴. خلاصه فصل .....
۱۱۸	فصل پنجم .....
۱۱۸	نتیجه‌گیری و پیشنهاد .....
۱۱۸	۱-۵. مقدمه .....
۱۱۹	۲-۵. نتایج مربوط به آزمون فرضیه‌ها .....
۱۲۲	۳-۵. تفسیر نتایج آزمون فرضیه‌ها .....
۱۲۴	۴-۵. پیشنهادات با استفاده از پژوهش برای استفاده کنندگان .....
۱۲۵	۵-۵. پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی .....

۱۲۶	..... محدودیت‌های پژوهش	۶-۵
۱۲۷	..... خلاصه فصل	۷-۵
۱۳۴	..... پیوستها	
۱۳۴	..... خروجی نرم افزار	

Archive of SID